

POHÁDKY ZE VŠECH KOUTŮ SVĚTA

vám přináší esperanto.

Pohádky vypráví dětem babičky, dědové a rodiče na celém světě. Český esperantista Theodor Kilián požádal své přátele, roztroušené po celém světě, aby mu posílali své národní pohádky, přirozeně přeložené do mezinárodního jazyka esperanto. Tyto pohádky pak vydal v útlé knížce s názvem LMR – La Mondo Rakontas – Svět vypráví. V našem překladu jsou to úvodní krátké pohádky, které přeložila do češtiny Eva Techniková.

Delší pohádky pochází z knihy Marjorie Boulton – Faktaj kaj fantazioj. Tato kniha anglické spisovatelky obsahuje mnoho článků vážných a veselých i vědecky fundovaných, eseje, básničky, hádanky, scénky, a také půvabné pohádky. Naše veřejnost se jen málo dovídá o tom, že v esperantu je napsáno mnoho původních děl a pomocí esperanta se dá čerpat i z tak zvaných jazyků „nesvětových“. Toto poznání mě přimělo pohádky přeložit do češtiny a předložit je všem, kteří mají pohádky rádi, s přáním hezkého čtení. Postupem času jsem pak přidávala pohádky další a další, tak jak jsem je po různých místech posbírала.

Jindřiška Drahotová
drahotovaesperanto@seznam.cz

Z Bulharska

Komu zpíval ptáček.

Jednou šli dva vesničané do města. Na cestě se zastavili pod velkým mohutným stromem, aby si v jeho stínu odpočinuli. Jen si sedli, začal na větvi stromu zpívat ptáček. Zpíval velmi hezky a oni ho s radostí poslouchali. Najednou jeden z vesničanů povídá druhému: „Poslouchej jak pěkně mi ten ptáček zpívá!“
„To nezpívá tobě, zpívá pro mne,“ odpověděl mu ten druhý.

A tak se začali dohadovat a pak i hádat. Nakonec se rozhodli jít k soudu. První si pospíšil a běžel za soudcem a přemlouval ho, aby rozhodl, že ptáček zpíval pro něj a strčil mu do ruky dvacet leva, aby ho podplatil. Ani druhý nelenil. Přitočil se k soudci a žádal to samé a podstrčil mu čtyřicet leva. Pak se venkované posadili a čekali. Čekali velmi netrpělivě a dál se hádali. Po nějaké době nařídil soudce sluhovi, aby vesničany předvedl.

„Nu, vyprávějte proč se hádáte!“ oslovil soudce prvního vesničana.

Oni vyprávěli co se stalo. Soudce mlčel, zdálo se, že přemýšlí a pak pravil: „Přátelé, ptáček nezpíval nikomu z vás, on zpíval ... pro mne!“ A ukázal jim dveře. Jak často se i dnes lidé hádají o to, komu zpívá ptáček – kdo ví?

Z Portugalska

O farářových uších

Jednou přinesl lovec domů dvě housata a dal je své ženě. Privil: „Pozval jsem faráře na oběd. Pěkně ty ptáky upeč. Jedno bude pro mne a druhé pro faráře“

Žena nic neřekla, ale rozzlobilo ji to, protože ji muž s ní ke stolu nepočítal. Upekla ptáky jak nejlépe uměla a aby se svému muži pomstila, obě housata snědla. Když přišel farář, žena mu řekla: „Utečte pane faráři, můj muž mi říkal, že vám uřízne obě uši. To že vás pozval k obědu, je jen záminka, aby vás sem nalákal.“

Farář už víc neposlouchal a hned byl ze dveří. Sotva zmizel, vrátil se manžel a hned se ptal, jestli už farář přišel.

„Ach ano, byl zde, ale nechtěl na tebe čekat, vzal si housata a šel pryč.“

Muž se otočil a běžel za farářem. Ještě ho zahlédl a křičel za ním: „Pane, nechej mi alespoň jedno!“

„Ani jedno, ani dvě!“ zavolal farář a přidal do běhu.

Z Islandu

O muži, který si přál žít s vílou

Kdysi dávno žil jeden mladý muž, který potkal krásnou vílu. Zamiloval se do ní a vzal si ji za ženu. Žili spolu šťastně po nějakou dobu. Potom ten muž zjistil, že jeho žena už není víla a opustil ji. Toulal se sám po kopcích a lesích a snažil se najít ztracené štěstí. Obyčejné ženy se mu nelíbily.

Až jednoho dne, jak se tak toulal po lávovém kraji, zůstal stát u hluboké propasti. Rozhlížel se kolem a hledal kudy by mohl propast obejít, nebo přeskóčit. Jak se tak rozhlížel, uviděl na protější straně kouzelnou vílu. Byla tak krásná, že to předčilo všechny jeho představy. Stála tam v celé své kráse, sluneční paprsky dopadaly na její zlaté vlasy a sladce se na něho usmívala. Muž stál okouzlen a přál si jí mít, cítil, že ji miluje z celého srdce a z celé své duše. Zamával na ni, ale ona běžela pryč. Muž neváhal, přeskočil propast a běžel za ní. Když ji doběhl, přitiskl ji k sobě a chtěl ji líbat. Náhle si ale uvědomil, že tato nádherná bytost není víla, ale ... jeho žena, kterou opustil.

Z Rakouska

Stačilo jedno slovo

Malému Rudimu se líbila auta. Chodil do první třídy, ale znal už všechny značky aut, které jezdily po Vídni. Velice si přál mít pěkné, nové, opravdové auto. Jednou vběhl do pokoje s velkým rámusem.

„Co se stalo, že tak rámusíš? Ani jsi nepozdravil!“ řekla maminka.

„Mami, představ si, že dnes jsem už mohl mít opravdovské, nové vlastní auto! Stačilo jen říct jedno slovíčko.“

„Opravdu? Tomu nemohu uvěřit Rudi.“

„Ano maminko, opravdu. Když jsem šel ze školy stála u hotelu krásná červená IFA a vedle ní stál pán a já jsem k tomu pánovi šel a hezky jsem ho pozdravil a zeptal jsem se ho, jestli je to autíčko jeho. A ten pán se usmál a řekl, že je jeho a jestli se mi líbí. A já jsem mu řekl: Ano, pane, velmi ... darujte mi ho. A ten pán se znovu usmál a řekl: „Ne, chlapečku!“ Ale kdyby řekl ano, auto by bylo moje!“

Z Litvy

O nejlepším lékaři

Žil jednou na světě jeden pán a ten byl jen maličko nemocný. Hledal stále nějakého lékaře, aby ho léčil, ale žádný mu nedovedl pomoci. Když tak po těch lékařích jezdil, navštívil také jednoho svého přítele. Začal si s ním povídat o svých potížích a přítel ho poslouchal. Vypravoval: „Špatně jím, nic mi nechutná. Špatně spím, ani se mi z postele nechce. Jsem jako rozlámaný. Rozhodl jsem se jet do lázní.“

Přítel ho ale začal z jeho úmyslu zrazovat, že to nejsou dobré lázně, a že ani počasí není příznivé pro léčbu a že mu dá dopis pro svého přítele, tam že může jet, tam že jsou lékaři lepší a sám, že uvidí jak se mu uleví.

Tak ten maličko nemocný pán se dal přemluvit, vzal si od svého přítele doporučující dopis a jel za přítelem svého přítele.

Tam ho při příjezdu velmi mile přijali a pohostili. Zpočátku po troškách a potom trošku víc a víc mu nalévali, až ho úplně opili. Pán usnul jako pařez. Hostitelé ho potom svlékli a navlékli mu pracovní oblek a staré boty a odvezli ho na jiný malý statek na samotě a položili ho mezi dělníky do stáje na slámu.

Ráno, když svítalo, pán se vzbudil. Dostal veliký strach když uviděl že leží na slámě a je oblečený jako dělník a na nohách má staré boty. Přál si, aby se mu to jen zdálo. Ale brzy přišel hospodář pobídnout dělníky do práce. Pán to nechápal a ptal se, proč také on má pracovat, vždyť je pan Tiukajtiu! A vůbec, ať mu dají pokoj.

Ale hospodář se rozkřikl: „Alou do práce!“ a poslal ho s ostatními dělníky. Dali mu hrábě, ale ty mu z jeho nešikovných rukou vypadly. Pán nevěděl co si má počít. Musil ale pracovat. Po několika týdnech našemu nemocnému začala chutnat všechna jídla a už nepotřeboval žádné léky, ani žádného lékaře.

Tehdy hospodář udělal pro své dělníky velikou oslavu. Jídla a pití bylo do sytosti. A tak našeho pána zase opili, oblékli ho do jeho vlastních šatů a odvezli ho zpátky do domu přítele jeho přítele.

Když se pán vyspal a uviděl přítele svého přítele rozesmál se a řekl: „Věru, práce je přece jen nejlepší lékař!“

Z Francie

Tartarin z Taraskonu

Tartarin z Taraskonu je známý francouzský vejtaha. Před sto lety jel dostavníkem do Alžíru lovit lvy. V poštovním voze se ho zeptal menší, nenápadný muž: „Ulovil jste už mnoho lvů pane Tartarine?“

„Ach, to je otázka!“ zasmál se Tartarin a dodal: „Pane, přál bych si, abyste měl tolik vlasů na hlavě, kolik jsem já ulovil lvů!“

Spolucestující se zasmáli, protože ten pán, co se zeptal měl na lebce jen tři vlasy. Další cestující se osmělil a řekl: „Pane Tartarine, vaše profese není závidění hodná, určitě jste zažil mnoho nepříjemných chvil jako například ubohý pan Bombonnel.“

„Ach ano. Ten loví ty pantery,“ s nechutí odpověděl Tartarin.

„Znáte ho?“ zeptal se ten první muž

„Jakpak ne! Zním ho ... lovili jsme spolu více než dvacetkrát!“

Muž se usmál: „Vy tedy také lovíte pantery pane Tartarine?“

„Nu jen několikrát, jen abych si ukrátil čas.“

V tom se vůz zastavil. Ten malý muž povstal, ale než opustil vůz obrátil se na Tartarina a řekl: „Poslechněte si moji radu pane Tartarine, ztrácíte tady čas. Zbývá zde jen několik panterů a to není nic pro vás a lev zde není ani jeden.“ Pak se zasmál a odešel.

„Hm, kdo je ten muž?“ obrátil se Tartarin na spolucestující.

„Vy ho neznáte? To je přece pan Bombonnel!“

Z Argentiny

O těžkém kruhadle

Jednou pravil hospodář svým dvěma čeledínům, aby přinesli ze sousední vesnice od příbuzného těžké kruhadlo. A tak tedy šli. Když uviděli kruhadlo, zjistili, že je veliké a těžké. První čeledín prohlásil, že tedy neví, jestli kruhadlo vůbec zvednou. Ale ten druhý byl pyšný na to, že je silný a řekl: „Já to odnesu sám. Jen mi pomoz ho vysadit na záda a uvidíš.“

Tak mu kamarád pomohl dát kruhadlo na záda a spolu se vraceli domů. Cestou ten slabší silnějšímu lichotil: „Ty jsi opravdu velmi silný. Nikdy bych tomu nevěřil, kdybych to neviděl. Jsi opravdový silák!“ A pak se nabídl, že ho vystřídá. Ale silák nechtěl. Slova toho slabšího ho povzbuzovala a on šel a šel, až kruhadlo donesl domů. Byl velice unavený, ale na svůj výkon pyšný. Jeho kamarád stále jen obdivně opakoval, že takového siláka ještě nikdy neviděl, že je to neuvěřitelné ...

Tak to v životě chodí: jeden se dře a druhý jen lichotí, oba jsou na sebe pyšní.

Z Malajska

Proč na Borneu nežijí tygři

Proč na Borneu nežijí tygři vysvětlují domorodci dětem takhle: Kdysi dávno před mnoha a mnoha lety král zvířat na Malajském poloostrově oznámil dopisem všem zvířatům na Borneu, že přijede na jejich ostrov a bude jim vládnout. Když se to zvířata na Borneu dověděla, velice se poděsila. Jen malý jelínek se nezalekl a prohlásil, že si ví rady a že se nebojí. A napsal tomu královskému tygru dopis, ve kterém mu oznámil, že zvířata na Borneu ho velice rády uvítají, ale on, jelínek ho musí upozornit, že už jim vládne jiný tygr, který je obrovský a má také velikou sílu a moc. Pak do dopisu vložil velkou dikobrazí bodlinu a dodal, že toto je chlup nynějšího krále na Borneu.

Když si tygr z Malajského poloostrova dopis přečetl a podíval se na tu bodlinu, úplně mu přešla chuť vládnout zvířatům na Borneu a rozhodl se zůstat doma.

A tak díky malému jelínkovi na velikém ostrově tygři nežijí a nikdy nežili.

Z Turecka

O pokladu

Hadži Mehmet byl velmi bohatý muž. Před svou smrtí si přivolal ke svému lůžku své tři syny, kteří byli mladí a silní a řekl jim: „V naší zahradě je zakopán veliký poklad. Jděte a hledejte ho!“

„Ale zahrada je veliká. Ve kterém místě je ten poklad zakopaný?“ ptali se synové.

Ale otec jen mávl rukou a jeho poslední slova byla: „Zryjte celou zahradu, určitě poklad najdete.“ To řekl a zemřel.

Když synové otce pochovali, začali rýt. Zryli celou zahradu, ale poklad nenašli. Tak aby jejich práce nebyla zbytečná, zaseli do země obilí. Zem se jim odvděčila bohatou úrodou. To se opakovalo po mnoho let a ze synů se stali boháči.

Teprve pak pochopili, že poklad, o kterém mluvil jejich otec, nebylo zlato, ale práce.

Z Číny

O nespokojenosti a hamižnosti

Jeden muž měl ženu, ze které se po její smrti stala víla. Jednou ji muž potkal a vypravoval jí o svém smutném životě. Víla mu pozorně naslouchala a nakonec ukázala prstem na cihlu, která ležela u cesty a ta se hned změnila v cihlu zlatou a darovala ji tomu muži. Ale ten muž byl dál nespokojený. Víla to viděla a tak ještě ukázala prstem na kamenného lva a ten se stejně jako ta cihla hned změnil ve lva zlatého a víla ho také dala tomu muži. Ale muž byl dál nespokojený.

Víla se zeptala: „Co mám udělat pro tvou spokojenost?“

Muž se na ni zahleděl a řekl: „Daruj mi ... tvůj prst!“

Víla vzdychla a rozplynula se. U cesty ležela obyčejná cihla a vedle stál kamenný lev.

Poučení: Kdo chce moc, nemá pak nic.

Z Nizozemska

Proč medvědi nemají ocas

Byla zima. Mrzlo. Řeky pokryl led. Liška měla veliký hlad. Šla k řece, udělala do ledu díru, lehla si vedle ní a když se ryby přiblížily k otvoru, rychle je

chytila a vytáhla. Hned jednu snědla. Když se nasytila, vzala zbylé ryby a šla domů. Cestou potkala medvěda. Medvěd se velmi divil, odkud má liška tak pěkné ryby. A liška mu hned nabídla, že půjde s ním a ukáže mu, jak se to dělá. Vrátili se spolu k otvoru v ledu a liška řekla, aby medvěd strčil svůj pěkný chlupatý ocas do vody a že ryby připlavou a navěsí se mu na něj, on pak ocas i s rybami vytáhne.

Medvěd poslechl. Liška čekala a lživě se usmívala. Když byla přesvědčená, že medvědovi ocas k ledu přimrzl, řekla: „Teď vši silou vytáhni ocas, už tam ryby jsou!“

Medvěd, který už měl opravdu veliký hlad, poslechl. Ale běda! Ocas se utrhł a zůstal v ledu. A je tam dodnes.

Od té doby nemají medvědi ocas.

Z Anglie

O soudci a ústřici

Na břehu moře se procházeli dva muži. A jak se tak procházeli, uviděli ústřici. Začali se o ni hádat.

„Já jsem ji uviděl první! Patří mně!“ prohlásil jeden.

„No, jenže já jsem ji zvedl! A první!“ tvrdil druhý.

Dlouho se dohadovali, až uviděli jít okolo známého soudce. Poprosili ho, aby je rozsoudil. Soudce souhlasil, ale měl podmínku: „Slibte mi, že budete souhlasit, ať rozhodnu jakkoliv“.

Muži mu to slíbili. A soudce řekl: „Zdá se mi, že oba máte stejný nárok na tu ústřici a proto ji mezi vás rozdělím.“

Ústřici otevřel a její obsah spolkl. Slavnostně pak předal obou mužům po půlce prázdné škeble.

„Ale vy jste ústřici snědl!“ vykřikli oba muži najednou.

„To je v pořádku, to je můj honorář za soudní výkon.“ odvětil soudce a dodal: „Vám jsem dal vše co zbylo.“

Z Iránu

Moudré řešení

Před dávnými časy vládl v Persii král Šahpur Sosani, který nastoupil na trůn velmi mladý. Když byl ještě malým chlapcem, slýchal hluk, který doléhal do paláce zvenčí. Zeptal se svých dvořanů, co se tam děje a ti mu vysvětlili, že lidé chodí do města po mostě a most je příliš úzký, průchod vázne, lidé křičí a někdy si nadávají.

Král se zamyslel a pak se zeptal: „Co mi poradíte, aby se to zlepšilo?“

Radili mu, aby dal na most postavit vojáky a ti budou průchod po mostě řídit. Ale ta rada se mladému králi nelíbila, protože si myslel, že službu konající voják by mohl znemožnit přechod někomu, kdo právě naléhavě potřebuje přejít.

„Co tedy máme dělat Vaše Královská Výsosti?“ ptali se dvořané s respektem.

„Postavte ještě jeden most. Ten starý bude sloužit těm co přiházejí do města a ten druhý těm, kteří z města odcházejí!“

A tak to také bylo uděláno a lidé dlouho potom chválili královu moudrost.

Z Itálie

O bezcitném lakomci

Poslední den v roce zavěšují vesničané, kteří bydlí v údolí jezera Komos na své dveře hůl, kus chleba a pytel. „A víte proč?“ „Ne?“ „Tak poslouvejte!“

Před mnoha lety, právě na svátek svatého Silvestra počítal hospodář Tobi své peníze. Byl bohatý, ale velice lakomý. I stalo se, že náhle někdo zabušil na dveře. Tobi hned ukryl své peníze a pak otevřel. Sníh a ledový vítr se dotkly jeho tváře. Byla krutá zima a před ním stál špatně oblečený starý muž.

Jsem chudý pocestný, bouře mě překvapila a já jsem zabloudil. Dovol mi přenocovat na seníku.“

„Jdi, jdi pryč. Nic pro tebe nemohu udělat. Jdi pryč!“ odháněl Tobi toho člověka.

„Tak mi dej pytel, nebo hadr, abych si přikryl ramena, jsem celý prokřehlý,“ zaprosil příchozí.

„Nic nemám, nic nedám, ani pytel.“

„Dej mi alespoň hůl, abych se mohl o ni opřít,“ prosil ten člověk.

„Nemám hůl,“ rozzlobil se hospodář a zabouchl před nešťastníkem dveře a vrátil se ke svým milovaným penězům.

Ale běda! Našel jen suché listí. Hospodář Tobi se z toho zbláznil. Začal se toulat po údolí a každému vyprávěl o svém neštěstí. A proto i ostatní hospodáři od té doby, aby uchránili svůj majetek, zavěšují poslední noc v roce na dveře hůl, pytel a kus chleba.

*Z knížky „La mondo rakontas“ Theodora Kiliána přeložily pohádky Eva
Techniková a Jindřiška Drahotová*

Z Albánie

O vtipném soudci

Za doby, kdy vládli v Albánii Turci, žil v horské vesnici starý a úctihodný kádí, který byl moudrý. Měl však jednu nehezkou vlastnost – nemohl vidět mísu s jídlem aby si z ní kousek nevzal a neochutnal.

Stalo se, že ho jednou navštívil gubernátor. Náš kádí ho pohostil opravdu bohatě. K obědu bylo mnoho různých chutných jídel a uprostřed ležela na pekáči do zlatova upečená husa. Kádí podle místního zvyku vyzval hosta, aby husu naporcovał. Gubernátor vzal husu teplou a voňavou do svých obratných a zkušených prstů a lačně si olizoval rty. Avšak co vidí? Husa má jen jednu nohu! Druhá je mistrně oddělená a chybí!

Tu nohu snědl kádí hned, když husu vytáhli z pece.

„Ach, tak pěkná husa a ... jednonohá!“ podivil se gubernátor.

Ale náš kádí se nenechal zmást: „Vaše gubernátorská výsost to přece musí vědět, že v našem kraji mají husy jen po jedné noze.“

„Opravdu?“ podivil se host, „To bych rád viděl.“

„Velmi rád vám to ukážu po obědě,“ odpověděl klidně kádí.

Hned po obědě vedl kádí svého hosta k říčce, kde stovky hus stály na jedné noze. „Prosím, zde jsou naše jednonohé husy.“

Ale gubernátor vzal pistoli a na husy vystřelil. Ty se vystrašily a rozeběhly se po dvou nohách. Gubernátor se zasmál a otočil se na kádího: „Nu, po kolika nohách běžely?“

Ale ani nyní kádí neupadl do rozpaků a řekl: „To je pochopitelné, kdyby někdo střílel na vás, vaše výsosti, také byste neutíkal po dvou, ale po čtyřech.“

O tom, jakou odpověď mu dal gubernátor, už pohádka nic neříká.

Z knížky Theodora Kiliana „La mondo rakontas“ přeložila pohádku Jindřiška Drahotová z Esperanského kroužku Mnichovo Hradiště – Mladá Boleslav. Národní pohádky posílali Theodoru Kilianovi esperantisté z celého světa.

Z Ghany

Kdo opravdu miluje

V jedné africké vesnici žil muž, který měl překrásnou dceru. Její černé vlasy byly nádherné, její velké oči zářily, její černá kůže byla hladká a jemná,

vyzařovalo z ní zdraví a čistota. Byla tak krásná a přívětivá ke každému, mile se usmívala a vesničané ji nazývali „Ranní záře“.

Mnoho mladých mužů si přálo se s ní oženit. Otec však váhal komu ji dát. Z mnoha vybral tři, kteří se mu zdáli vytrvalí a vhodní pro jeho dceru. Jmenovali se: Moudrý, Chytrý a Uvážlivý. Všichni tři upřímně prohlašovali, že milují Ranní záři a slibovali, že jí budou dobrými manželi. Otec si samozřejmě přál pro svou dceru toho nejlepšího, ale rozhodnutí nebylo snadné. Vymyslel proto lest.

Několik dní nedovolil dceři vycházet z domu, aby si vesničané mysleli, že onemocněla. Pak jí poručil, aby si lehla do postele a ležela tam tiše, bez hnutí a mladíkům poslal vzkaz, že Ranní záře zemřela a její otec prosí o půjčku na slavnostní pohřeb.

Moudrý odpověděl: „Ten otec žádá příliš. Vždyť je to vlastně drzost! Vyřídíte, že pro otce peníze nemám.“

Chytrý odpověděl: „Lituji, že taková krásná dívka zemřela. Bohužel se nestala mou manželkou, a proto já teď necítím žádnou povinnost pomáhat jejímu otci, vždyť se mi ani nesvěřil, že je nemocná!“

Uvážlivý řekl: „Je to opravdu pravda, že krásná Ranní záře zemřela? Tak krásná a hodná! To je škoda. Její otec je jistě teď velmi nešťastný. Vyřídíte otci, že mu pošlu peníze na pohřební hostinu, jestliže je potřebuje a hned se připravím, abych ho navštívil a plakal s ním pro Ranní záři, kterou jsem si přál za manželku.“

Posel donesl všechny tři odpovědi otci. Brzy přišel Uvážlivý a otec ho zavedl do domu k lůžku své dcery a volal: „Dcero, drahá dcero, vedu ti ženicha!“

Ranní záře vstala, zdravá a s úsměvem.

„Teď už vím, který muž je pro tebe nejlepší, ten který stojí před tebou.“

Ještě toho dne se konaly zasnuby a Ranní záře se z toho radovala. Brzy pak byla svatba. Manželé se milovali a dobře se jim žilo. Žili dlouho a dlouho.

Druhá pohádka z Ghany

Každý člověk se může vždycky něco přiučit

Na začátku dějin našeho světa žil v Ghaně tatíček Anansi. Tatíček Anansi vlastnil všechno vědění a moudrost světa. Proto chodili k němu všichni lidé pro radu a prosili o pomoc. Mnoho let Anansi lidem radil, ale pak ho začali někteří lidé urážet. Anansi se rozzlobil a rozhodl se potrestat nejen ty, kteří ho urazili, ale chtěl potrestat všechny lidi velmi přísně. Přestal lidem radit a začal od nich sbírat a schovávat všechny kousky vědění a moudrosti, které jim kdysi věnoval. Sbíral tak dlouho, až všechno vědění a moudrost měl doma pohromadě. Pak všechny ty kousky uložil do velkého hrnce a víko zapracoval hrnčířskou hlínou, hrnec uzavřel a v peci vypálil. Tak moudrost a vědění byly v hrnci dobře uzavřené. Nikdo nemohl získat ani ten nejmenší kousíček.

To všechno ještě Anansimu nestačilo. Chtěl hrnec schovat na nějaké neznámé místo. Přemýšlel a rozhodl se dát hrnec do větví vysokého stromu, který stál daleko od vesnice.

Anansi měl malého syna. Jmenoval se Kveku-Cin. Když jeho otec chodil od člověka k člověku a sbíral od nich moudrost a vědění a zapékal to pak do hrnce, jeho syn ho pozoroval. Když pak otec vyšel z domu s velkým hrncem pověšeným na šňůře kolem krku před tělem, z povzdálí ho následoval.

Anansi šel dlouho a daleko. Přešel hluboký les a konečně se zastavil u vysokého stromu a začal na něj šplhat. Ale hrnec, který měl pověšený kolem krku před sebou mu v tom bránil. Dlouho se namáhal, ale na strom se mu nedařilo vylézt.

Malý Kveku-Cin ho pozoroval úplně tiše, ale pak to už nevydržel a hlasitě se zeptal: „Tati, proč si nedáš hrnec na záda? Šlo by ti to líp!“

Hlas dítěte otce překvapil. Řekl: „Věřil jsem, že všechna moudrost je v mém hrnci, ale tys mi poradil, co jsem nevěděl, ty, takový usmrkanec!“

A Anansi se rozčílil kvůli své hlouposti a praštil hrncem o zem. Hrnec padl na kámen a rozbil se. Všechny kousky vědění a moudrosti se rozsypaly na všechny strany a vítr je rozfoukal po celém světě.

Od té doby kdokoliv kdekoliv ve světě, kdo by chtěl získat nějakou moudrost nebo vědění, pokud bude hledat, určitě najde alespoň malý kousek.

Pohádku z Ghany pro vás přeložila z esperantského originálu „Faktoj kaj fantazioj“ anglické spisovatelky Marjorie Boulton Jindřiška Drahotová z Esperantského klubu Mnichovo Hradiště – Mladá Boleslav.

Z Maroka

O člověku, který hledal ženu opravdu dobře vychovanou

Žil jednou jeden bohatý Berber a ten si přál za manželku opravdu dobrou ženu. Ve svém městečku takovou nenacházel. Osedlal tedy koně a začal jezdit z místa na místo a hledal opravdu cnotnou pannu.

Po několika dnech jízdy přijel k hradbám jednoho města. Tam bylo hřiště a muži hráli míčem nějaký důležité utkání. Mezi starými muži, kteří přihlíželi, si všiml muže, který vypadal velmi sešle. Někdo ho tam přinesl ve velikém koši, aby se ten chudák trochu pobavil pohledem na sport. Náš jezdec se u něho zastavil a oslovil ho: „Mír s tebou! Mohu se vedle vás posadit?“

„I s tebou! Posad'te se, jste vítán.“

Jezdec sestoupil z koně, uvázal ho do stínu a sedl si vedle toho zchátralého člověka. Oba se dívali se zájmem na hru. Berber se podivil, když jeho soused vykřikoval: „Výborně! Taťka to vybral! Bravo!“

„Pane, váš otec opravdu ještě sportuje?“ divil se Berber.

„Ano, ano, podívejte se, zas... Krásná rána!“

„Jak to, že je váš otec tak čilý a vás sem museli přinést v koši?“

„Ach, to je smutné. Moje matka je vzorná manželka, opravdu výborná a o otce se velmi dobře stará. Ale já, běda mi, dostal jsem za ženu línou a nerudnou dívku a tohle se ze mne stalo během roku našeho manželství. Vidíte sám, co z nás udělaly naše manželky.“

Když hra skončila, představil ten předčasně zestárlý člověk Berbera svému otci. Ten Berbera ochotně pozval do svého domu. Jeho dům vypadal přívětivě, čistě a útulně. Byl ramadán, devátý měsíc, kdy muslimové se ve dne postí a jí až v noci. Proto hostitel nenabídl hostu jídlo, ale pozval ho do ložnice, aby si odpočinul a řekl: „Moje paní zatím připraví rýži a maso a najíme se až bude tma taková, že se nerozezná černá nit od bílé.“

Oba si lehli a trochu se prospali. O půlnoci přišla manželka a přinesla mísu rýže s masem a položila ji na stůl. Jemně zazvonila na mosazný džbán, aby tak vzbudila spící muže. Manžel se probudil, natáhl nohy a mísu shodil ze stolu na zem. Jeho manželka tu spoušť beze slova uklidila a mísu odnesla. Brzy se vrátila s novým jídlem. A její manžel zase mísu převrhl a jeho žena znovu vše uklidila a šla připravit nové jídlo. Berber si musel přiznat, že se nejedná o náhodu, ale schválnost. Šestkrát žena přinesla jídlo a šestkrát muž jídlo shodil ze stolu. Když žena přišla posedmé, a muž opět zvedl nohu, Berber ho chytil za rameno a zadržel ho slovy: „Proklet buď satane! Velice tě příteli prosím, netrap tu hodnou ženu!“

„Já bych mohl pořád jídlo shazovat až do rána a neuslyšel bys ani slůvko protestu. Ale kvůli tobě toho nechám.“

Jedli. Jídlo bylo výborné a muži si povídali a bavili se. Berber se zeptal: „Tvá dcera je také tak dobře vychovaná jako její matka?“

„Ano, samozřejmě!“

„Pane, přál bych si ji za manželku, jestli dovolíš.“

„Bylo by mi ctí, ale moje dcera se ti nebude líbit, není hezká. Má jen jedno oko a také má svrab.“

„Pro mne jsou důležitější cnosti než krása, nebudu ani požadovat velké věno.“

Po delším přemlouvání otec souhlasil. Pak dal přivést dceru zakrytou černým závojem. Ženichovi jako věno dal mulu, na které bude moci nevěsta cestovat a dva otroky – černocho a černošku, slušnou zásobu šatstva a ozdob. Po zdvořilostních ceremoniích náš Berber nasedl na koně a začal se se svým doprovodem vracet domů.

V poledne bylo dusivé horko. Skupina odbočila k oáze, aby si odpočinuli ve stínu palem a granátových jabloní. Nevěstu posadil pod strom. Uvázal koně a mulu a dovolil černočům, aby si lehli a sám si lehl pod jiný strom.

Po chvíli se vzbudil. Napadlo ho, že by mohl odkrýt dívce závoj a podívat se na její obličej, na který si bude muset zvyknout. Tiše se přikradl a opatrně zvedl její závoj. Měl se co držet aby nevykřikl. Uviděl hedvábné kadeře, široké čelo, krásný nosík, nádherné černé obočí a řasy a saténovou pleť bez poskvrnky. Se zavřenýma očima byla dívka krásná jako ranní úsvit. Otec jí věnoval krásný

náhrdelník, veliký jako límec, z bílých perel, který nádherně vynikal na její snědé pleti.

Můžete si představit Berberovu radost. Chtěl si zblízka prohlédnout náhrdelník a velmi jemně ho dívce, vlastně už jeho manželce, sejmul z krku a zase zakryl závojem její obličej a vrátil se na své místo.

Perly a zlato se třpytily na slunci. Náhle ale přiletěla straka, chytila náhrdelník a uletěla. Překvapený manžel vyběhl za ptákem, který neletěl příliš vysoko. Sledoval ptáka a nedával pozor a spadl po hlavě do studny v oáze. Podařilo se mu zachytit se na stěně nad vodou, ale bylo to dosti hluboko a bylo to nepohodlné a nedařilo se mu volat o pomoc.

Když se mladá manželka vzbudila a neviděla muže, zeptala se na něj černocho, ale ten řekl, že neví, kde je její muž. Žena začala hledat svého muže a její závoj se posunul. Satan přistoupil k černochovi, který byl pohan a neznal zákony Alláhovy a Prorokovy, ani zákon soucitu, které dodržují někteří pohané a začal krásku obtěžovat. Ta ze zoufalství použila lest a u jiné studně se zeptala: „Co se to tam dole divně leskne?“ A když se černocho nahnul, uchopila ho za nohy a strčila ho do studně. Spadl tam po hlavě a utopil se.

Kráska dál dlouho hledala svého manžela, ale nenašla ho. Všimla si, že nemá ani svůj náhrdelník. Nakonec se posadila na koně svého manžela a černoška na mulu a jely, až dojely do města. Tam nevěsta prodala koně, mulu i černošku. Jak dál však může slušně a bezpečně žít samotná žena? Dívka si koupila mužské šaty a šla do mešity. Začala s muži studovat ve škole v mešitě. Učila se pilně, chovala se skromně a poslušně. Brzy vynikala v kaligrafii a svým uměním předčila i své učitele. Stala se mistrem ve svém oboru a známou jako tichý, skromný mladík.

Král v tom městě potřeboval písaře. Když se dověděl o tom zručném mladíkovi z mešity, pozval ho do paláce a položil před něj papír a inkoust. Mladý písař napsal dopis tak krásný, že arabské písmo vypadalo jako květiny a listy. Král byl nadšen.

„Milý písaři, již se nevrátíš do mešity. Zůstaneš tady. Potřebuji písaře, který bude psát moje listiny a bude řídit mou kancelář a soud. Žádný význačný sultán nebude mít lepšího kaligrafa. Ožením tě s jednou z mých dcer a budeš bydlet v mém paláci.“

Mladý písař souhlasil. Po svatební slavnosti, když písař s princeznou zůstali sami v manželské ložnici, písař přiznal svoji složitou situaci a princeznu to dojalo.

„Princezno, souhlasíš abychom žily spolu a udržely si svá tajemství a byly trpělivé dokud Alláh nevrátí mého manžela, nebo dokud nám neodhalí nějaké jiné řešení. Prosím o strpení jeden rok.“

„Má ubohá sestro!“ zvolala šlechtná princezna. „Jestli jeden rok! Mohu tak žít deset let!“

Tak ty dvě ženy žily v přátelství a čekaly na vůli Alláhu.

Manžel skoro zahynul ve studni, ale když přišli lidé pro vodu, podařilo se mu zachytit za provaz s vědrem a lidé ho vytáhli.

„Kdo jsi? Jsi démon studny? Jsi člověk, nebo džin?“ ptali se lidé.

„Jsem věřící člověk. Alláh je Bůh a není jiného Boha. On se nenarodil a nebyl porozen a není nikoho jemu podobného.“

Když lidé zjistili, že to je jen člověk a muslim, postarali se o něho. On ale nenašel ani manželku, ani otroky, ani koně a mulu. Pomocí svých zachránců se dostal do města a šel na bazar, hledat si práci, aby si vydělal nějaké peníze, které potřeboval na cestu domů a uspořádal své záležitosti.

Jeden křesťan ho zaměstnal na úklid svého domu. Kromě jiných prací dostal za úkol odstranit ptačí hnízdo na balkóně. V tom hnízdě našel perlový náhrdelník.

Šel za Židem, protože Prorok zakázal muslimům půjčovat peníze na úrok a ukázal mu náhrdelník. Prosil: „Vezmi tento náhrdelník jako zástavu a půjči mi peníze.“

Žid mu půjčil dostatečnou sumu a náš muž šel domů. Dal do pořádku své záležitosti a začal hledat nějakou stopu po své manželce, ale nic nenašel. Vrátil se tedy znovu do města a přišel s penězi k Židovi, aby vyplatil náhrdelník. Žid mu ale odmítl náhrdelník vydat a začal se mu posmívat: „Takový obyčejný člověk nemůže vlastnit takový drahý náhrdelník!“

Židé jsou vždy velmi spolehliví, pokud se jedná o záruky, ale tohle našeho muže zaskočilo a rozčílilo. Dal Žida předvolat k soudu. Tam královský sekretář hned poznal svého manžela, ale muž myslel, že ten sekretář s hezkým a skromným obličejem, kterého všichni respektují, je mladý soudce. A ten soudce pozval žalobce na návštěvu do paláce v noci a Berber jeho pozvání ochotně přijal. Vypravoval mu pak dopodrobna o svých dobrodružstvích.

„Jsem tvá žena,“ řekl písař a celý příběh se vysvětlil.

Ráno soud rozhodl, že Žid musí náhrdelník vrátit a písař si klekl před krále a přiznal: „Jsem žena a toto je můj manžel. Prosím o dovolení odejít s ním, ale pokud si přejete dát mu svoji dceru jako druhou manželku, bude nám velmi vítaná a budeme ji milovat oba.“

Král viděl, že před ním klečí dva lidé, dva neobyčejně vzácní lidé. Svoji dceru vdal za manžela svého písaře a svatební hostina trvala třikrát sedm dní.

Dvě romské pohádky

Záhadný pocestný

Žila jednou jedna krásná dívka. Neměla muže, neměla ani matku a otce, neměla bratra ani sestru, ani žádného jiného příbuzného. Všichni již zemřeli. Bydlila v domku za vesnicí, blízko u lesa a nikdo ji nenavštěvoval.

Jednoho večera zaklepal na její dveře mladý pocestný.

„Už dlouho jsem na cestě a přešel jsem mnoho zemí. Nech mě prosím u sebe odpočinout, opravdu jsem hodně unavený a už dál nemohu.“

Dívka odpověděla: „Nu, odpočiň si, je zde postel, i něco k jídlu.“

Pocestný se najedl a pil a brzy se odebral na lůžko. Ještě dívce řekl: „Konečně mohu spát, dávno už jsem neležel v posteli.“

„Jak dlouho?“ zeptala se dívka.

„Moje milá, já spím jen jeden týden za tisíc let.“

Dívka se smála: „Ty žertuješ, jsi zábavný..., Ale viděla, že pocestný již usnul.“

Ráno pocestný vstal a řekl: „Jsi opravdu krásná, bylo u tebe dobře, jestli dovolíš, rád bych tu zůstal celý týden.“

Dívce se pocestný moc líbil a ochotně souhlasila.

Uplynul den a noc a ještě další den. Uprostřed další noci se dívka s křikem probudila a vzbudil se i pocestný.

„Můj milý, měla jsem zlý sen. Zdálo se mi, že jsi studený a bílý. Jeli jsme spolu v krásném kočáře, ale natáhli ho koně, ale šest bílých ptáků. Ty jsi hrál na veliký roh podivnou melodii. Přidali se k nám duchové a doprovázeli nás. Ty jsi byl jejich král.“

On jen řekl: „To byl velmi ošklivý sen.“ Brzy ale vstal a chystal se k odchodu. Pak se obrátil k dívce a tiše řekl: „Moje milá, já teď musím odejít. Už dlouho v celém světě nikdo nezemřel. Rozluč se se mnou.“

Dívka se rozplakala: „Proč, proč musíš odejít? Nechoď pryč, zůstaň se mnou!“

„Bůh tě opatruj, já musím, musím odejít.“

Podal jí ruku, aby se s ní rozloučil, ale ona se ho pevně držela a plakala: „Můj milý, kdo ty vlastně jsi?“

„To nechtěj vědět, kdo se to dozví, zemře.“

„Řekni, řekni mi to!“

„Neptej se, já ti to nechci říci.“

„Řekni, řekni, půjdu s tebou na kraj světa a budu s tebou všechno snášet, řekni mi své jméno! Prosím!“

„Dobře, pojd' se mnou! Jsem Smrt.“ Dívka padla v křeči a zemřela.

Pohádku pro vás přeložila z knihy „Faktoj kaj fantazioj“ známé anglické spisovatelky, esperantistky Marjorie Boulton, s jejím laskavým svolením, Jindřiška Drahotová z Esperantského klubu Mnichovo Hradiště – Mladá Boleslav.

Druhá cikánská pohádka

Sýrový kostel

Před dávnými časy měli Cikáni vlastní kostel, krásný kostel z šedivého kamene a Srbové měli kostel ze sýra.

Jednoho dne navštívil cikánského vajdu srbský starosta a řekl mu: „Mohli bychom si vyměnit kostely. Vezměte si náš ze sýra a my si vezmeme váš z kamene.“

Vajda ale nesouhlasil: „To není pro Cikány výhodné. Ta výměna není dobrá.“

„My vám ale můžeme dát kromě sýrového kostela ještě peníze, hodně peněz, aby se vyrovnala cena.“

Když vajda uslyšel o penězích, hned projevil o obchod zájem. Srb se snažil smlouvat, ale konečně se dohodli na pevné částce. Srb začal sbírat peníze na kostel a podařilo se mu shromáždit mnoho peněz, ale chybělo mu ještě třicet denárů. Vajda souhlasil s výměnou kostelů, protože se jednalo jen o málo peněz a rozhodl se, že na zbytek se může počkat.

Srbové si tedy přivlastnili kamenný kostel a Cikáni šli do kostela ze sýra. Když tak tam stáli a prohlíželi si ho, jeden hladový Cikán si uloupil kousek a začal ho jíst. Ostatní se na něj rozzlobili a začali ho bít.

„Ne, ne, bratři! Proč mě bijete? Vždyť jsem si vzal jen kousek, abych ochutnal!“ A nabídl jim zbytek.

Cikáni ochutnali. Sýr byl výborný, tak výborný, že si každý uloupil jen kousek... a za chvíli, než by stará babička spráskla ruce, tam kostel už nebyl. Když už nebyl kostel, nevěděli Cikáni kde se mají modlit. Šli k Srbům a žádali zbytek peněz, ale Srbové peníze pro ně neměli.

Srbský starosta navrhl: „Dohodněme se: Můžete se modlit v našem kostele, dokud vám nezaplatíme zbytek peněz do posledního dináru.“

Srbové ale dosud dluh nezaplatili a proto Cikáni se modlí v jejich kostele a... Cikánky žebrají od domu k domu.

Pohádky z knihy „Faktoj kaj fantazioj“ známé anglické spisovatelky a esperantistky Marjorie Boulton, s jejím laskavým svolením, pro vás přeložila Jindřiška Drahotová z Esperantského klubu Mnichovo Hradiště – Mladá Boleslav.

Z Tibetu

Myši a král

Daleko v jedné zemi vládl král a v jeho zemi bylo opravdu mnoho myší.

Obvykle se myším dařilo dobře a jedly do sytosti, ale přišel neúrodný rok a myši, kterým jindy stačilo zrní, které nechali lidé na poli, si všimly, že zrní na celou zimu nebude stačit. Král myší se rozhodl požádat o pomoc krále země.

Když vrátný v paláci oznámil králi, že s ním chce mluvit myš, král se rozesmál, ale poručil, aby myš předstoupila.

Král myší předstoupil ve vši vážnosti do velké audienční síně. Protože Tibeťané na vážná jednání nosí jako dar slavnostní šerpy, přinesl Myší král hedvábnou nit a zdvořile, jak žádá dvorní ceremonie ji nabídl králi.

„Zdravím tě bratře,“ řekl král, „co si přeješ?“

„Vaše Královská Výsosti, letos je malá úroda. Lidé nám na poli nenechali dost zrní, pomřeme v zimě od hladu, jestliže nám nepůjčíš ze své zásoby. Prosim tě o pomoc. Buď tak laskav a dej nám nějaké zrní na zimu a já Myší král ti slavnostně slibuji, že v příštím roce dluh vrátíme. Jedna z tvých sýpek nám bude stačit.“

„To mě zajímá, jak vy takoví malí si zrní odnesete?“

„Vaše Výsosti, jestliže nám zrní půjčíte, my se již o dopravu postaráme.“

„Tak já ti tedy bratře to zrní půjčím.“

Myší král svolal všechny myši z celé země a bylo jich sto miliónů. Všechny šly do sýpky. Nacpaly si zrní do tlamiček, na záda a k ocásku a sýpka se rychle vyprázdnila. Král, který myši pozoroval, obdivoval jejich inteligenci a šikovnost a spolupráci.

Příští rok po žních splnil Myší král svůj slib a zrní vrátil i s úrokem. Král se už myším nesmál, musel přiznat, že myši nejsou jen inteligentní, ale i čestné a důvěryhodné.

Brzy měl ale král obtíže. Začala válka se sousedním královstvím. Mezi královstvími vedla veliká řeka a na protějším břehu již nepřátelští vojáci stavěli své stany. Myši si nepřály jiného krále, který by možná nebyl k nim tak laskavý. Myší král se hned proto odebral do paláce a žádal o audienci a král země ho hned přijal.

„Vaše Výsosti, přišel jsem se zeptat, zda vám můžeme nějak pomoci, nabízíme se k dispozici.“

Třebaže situace byla vážná, král se nezdržel úsměvu. Zeptal se: „Bratře, jak mohou malé myšky lidem pomoci. Nepřátelská armáda je v přesile, určitě prohrajeme. Děkuji ti za tvé dobré úmysly, ale já nevím, jak byste mi mohli pomoci.“

„Vaše Výsosti, ještě si pamatujete, jak jste pochyboval o našich možnostech jak odnést zrní ze sýpky? A jak jste se divil, když jsme vrátili do posledního zrna vaši půjčku? Věřte nám, že dokážeme zemi zachránit. Potřebujeme ale vaši spolupráci.“

„Co mám udělat?“

„Poruč svým vojákům, aby pro nás připravili sto tisíc hůlek, dlouhých jako tvé chodidlo a položili je na náš břeh u řeky před setměním. Pro Vaše vojáky je to snadný úkol. My pak způsobilíme paniku a chaos v nepřátelském táboře.“

„To zařídím. Co za to budete chtít?“

„Jsou dvě vážná nebezpečí pro myši v této zemi: povodně a kočky. Když stoupne voda v řece, zalije voda naše hnízda v zemi. Můžeš v řece zpevnit břehy a postavit přehradu. A kočky vždycky chytají myši, pokorně Vás prosíme, vykaž je ze země.“

„Jestliže zemi zachráníte, splním Vaši žádost.“

Myší král po nutné ceremonii rychle odešel ke svému lidu. A když slunce zapadlo, sto tisíc dospělých myší následovalo svého krále na břeh k řece. Vzaly hůlky a po dvou nebo po třech na hůlkách přeplavaly řeku. Potmě přeběhly ke stanům, kde nepřátelští vojáci spali. Myši začaly překousávat tětivy luků, šňůry, rozkousávaly boty a uniformy vojáků, i stany, ničily zásoby mouky a jídla, dokonce uhryzávaly zapletené vlasy vojákům, kteří hluboce spali. Po dvou, třech hodinách pilné práce se myši zase pomocí hůlek vrátily na druhý břeh. Nikdo si jich vlastně nevšiml.

Vyšlo slunce. Bylo slyšet křik a nadávky z protějšího břehu. Vojáci se vzbudili a našli své zbraně, které byly k nepotřebě, kabáty bez knoflíků, boty roztrhané a také uviděli, že ani snídaně nebude... Nejdříve se vojáci začali navzájem obviňovat, pak začaly hádky a rvačky. Velitelé řvali na vojáky, vojáci obviňovali velitele. Bylo slyšet výkřiky: Zloději! Zrada! Sabotáž! Špióni! A padaly nadávky, vojáci byli hladoví, bylo jim zima a neměli použitelné zbraně.

Právě když nepřátelský tábor byl zcela neschopný nějakého boje, ozval se z protějšího břehu zvuk vojenské trubky a několik výstřelů. Zbídačená armáda se dala na útěk.

Král se radoval, jak to myši provedly. Děkoval Myšímu králi a jeho lidu. Hned se rozhodl splnit své sliby. Nařídil stavitelům nakreslit plány a vybudovat regulaci řeky a vyhloubit přehradu, aby nemohly vznikat záplavy a vydal dekret na vyhnání koček a trest smrti pro každého, kdo by do země kočku přinesl. Nepřátelskému králi poslal varování: „V naší zemi si nepřejeme válku. Válkou by trpěli lidé na naší i vaší straně, ať by vyhrál kdokoliv. My se však budeme bránit proti každému, kdo by nás chtěl napadnout a my se umíme ubránit! My se ale chceme vyhnout krvi a ranám a smrti. Nejdříve jsme proti vám poslali naši myší armádu, která nad vámi zvítězila bez jediné kapky krve. Nabízíme vám mír. Ale jestliže nás opět napadnete, pošleme proti vám domácí zvířata a drůbež, jestliže oni vás neporazí, pošleme na vás naše divoká zvířata, jestliže ani ona vás neporazí, a ani pak se nedohodneme na nějakém kompromisu, nebude vyhnutí a já sám povedu do bitvy své odvážné a silné vojáky.“

Král v nepřátelské zemi byl natolik moudrý, že pochopil, když myší armáda zničila jeho armádu, není dobře si začínat něco s drůbeží a domácími zvířaty a dohodl se na mírové smlouvě.

Dvě sousední království pak dlouhá léta žila v míru. Myši byly šťastné, protože král je chránil proti povodním a před kočkami a za své služby každoročně dostávaly jednu sýpku obilí.

Pohádku pro vás přeložila z knihy „Faktoj kaj fantazioj“ známé anglické spisovatelky, esperantistky Marjorie Boulton, s jejím laskavým svolením, Jindřiška Drahotová z Esperantského klubu Mnichovo Hradiště – Mladá Boleslav.

Z Rumunska

Včela a pavouk

Kdysi dávno žila jedna vdova a měla syna a dceru. Byla velmi chudá a když děti dorostly, musely odejít do města a hledat si práci. Dcera si našla práci na stavbách domů, kde přidávala cihly. Měla koženou zástěru, ve které cihly nosila a také míchala maltu. Syn si našel práci u tkalce a naučil se tkát.

Přišel čas, kdy ubohá matka onemocněla a poznala, že brzy zemře. Požádala souseda, aby to vzkázal jejím dětem. Soused našel dívku jak nese v zástěře cihly a ta je hned vysypala a běžela k matce do vesnice: „Ubohá moje maminko, ať nezemřeš sama!“

Soused našel chlapce u stavu. Když mu sdělil vzkaz od matky, syn řekl: „Nemohu přijít, vidíte, že mám práci. Bohužel musí zemřít bez mé pomoci, já musím zůstat zde.“

Soused se vrátil do vesnice a syn stál u svého stavu a bručel si sám pro sebe něco o obtěžování a vyrušování od práce.

Dívka, která běžela sotva dechu popadala, nohy si odřela vešla do chudého domu. Matka se vztyčila na lůžku, objala svou dceru, líbala ji a namáhavě jí šeptala: „Moje drahá, jak jsi sladká, buď požehnaná, buď vždy sladká...“

Přišel soused a nechotně řekl umírající matce, co mu řekl její syn.

„Ať je po jeho vůli!“ řekla matka s pláčem. „Ať tká a tká, ale ať ze své práce nemá radost. Jeho namáhavou práci budou jiní ničit. Zůstane sám v koutě.“

Brzy bělovlasá matka zemřela na hrudi své dceři.

Dívka se stala včelou, vždy čilou a pracovitou, užitečnou. Pro lidi připravuje med, který nám oslazuje život, a voňavý vosk, ze kterého se dělají svíce, které stavíme k svatým obrázkům a k ikonám v kostele a které stojí zapálené u umírajících. Šťastná a požehnaná je včela...

Chlapec se stal pavoukem a od té doby pavouk sedí v koutě, tká svoje sítě, ale člověk jeho sítě ometá, hned jak je uvidí.

Pohádky z knihy „Faktoj kaj fantazioj“ známé anglické spisovatelky a esperantistky Marjorie Boulton, s jejím laskavým svolením, pro vás přeložila

Dvě staré čínské pohádky

Jak se kreslí d'ábel

Jednou přišel malíř do země Qui, aby sloužil u krále.

Jednoho dne se král malíře zeptal, co se kreslí nejobtížněji. Malíř odpověděl, že pes a kuň. Král se pak hned zeptal, co se dá namalovat nejsnadněji. Malíř odpověděl: „Nejsnadněji se kreslí d'ábel. Psa a koně každý dobře zná a když není správně namalovaný, každý to pozná. Dábla mohu kreslit jak chci, nikdo ho ještě neviděl, nikdo neví jak opravdu vypadá.“

Druhá čínská pohádka

Proč se lže

V jednom velmi starém čínském království žil skutečně krásný muž jménem Zou Ji. Jednoho rána se dlouho prohlížel v zrcadle a pak se zeptal své manželky: „Kdo je hezčí? Já nebo pan Xu?“

„Samozřejmě že ty, pan Xu se k tobě nemůže vůbec rovnat!“

Pan Xu byl krasavec, známý po celé zemi a Zou si nebyl jist, že on sám je hezčí než Xu. Proto se zeptal ještě své druhé manželky: „Kdo je krásnější podle tvého mínění já, nebo pan Xu?“

A druhá manželka řekla to stejné jako první.

Na druhý den přišel do domu na návštěvu host a ten také na Zouhovu otázku odpověděl, že pan Xu není tak hezký jako Zou. Ale další den přišel na návštěvu samotný pan Xu. Zou si ho pozorně prohlížel, jeho obličej, postavu, držení těla a tajně se porovnával s ním. Stále se mu nedařilo zjistit, že je skutečně hezčí než Xu. Když Xu odešel, ještě znovu se prohlížel v zrcadle a postupně docházel k názoru, že Xu je skutečně o mnoho krásnější než on sám.

V noci nemohl Zou z toho ani usnout. Celou věc probíral horem dolem. Konečně pak došel k závěru: Moje manželka mě opravdu miluje, proto mi řekla, že jsem hezčí. Moje druhá žena se mne bojí, proto se neodvážila říci něco jiného. Můj host mi lichotil, vždyť chtěl ode mne půjčku! Nejsem krásnější než Xu. Tak je to!

*Pohádky z esperantského časopisu „El popola Ĉinio“ pro vás přeložil
Esperantský klub v Mladé Boleslavi.*

Z Indie

Zajímavá sázka

Jednou jeden známý a proslulý vzdělanec cestoval přes řeku na loďce. V loďce byl sám s převozníkem, nikdo jiný necestoval.

„Pane, na druhý břeh je to daleko, mohli bychom si povídat,“ navrhl převozník.

Pán se usmál a souhlasil.

„Dávejme si otázky a budeme si navzájem odpovídat.“

„Dobře, tak začni.“

„Bude to jako hra. A aby to bylo zajímavější, můžeme si dát podmínku, že kdo neodpoví dobře, bude platit. Já jsem chudý a neumím číst ani psát, ale vy jste bohatý a vzdělaný. Když já neodpovím dobře, zaplatím jednu rupii, jestliže vaše odpověď nebude správná, zaplatíte mi dvě rupie.“

„Výborně, to se mi líbí. Začni už!“

„Pane, co to je? Vypadá to jako pták, má to sto křídel, v noci to lítá a ve dne to spí.“

Pán se drbal na hlavě a přemýšlel, přemýšlel, ale bez úspěchu. Konečně dal převozníkovi dvě rupie a chtěl vědět co to je za zvláštního ptáka.

Převozník odpověděl: „Pane, ani já to nevím,“ a dal jednu rupii panovi.

Převzato z časopisu „Juna amiko“ prosinec 2000, vydávaného v mezinárodním jazyku esperanto v Maďarsku. Překlad byl pořízen mladoboleslavským klubem esperantistů v únoru 2001.

Z Maďarska

O mnichovi, který se změnil v osla.

Jednou jeden vesničan oral s dvěma osly pole u lesa. Když skončil, vzpomněl si, že by ještě mohl nasbírat v lese nějaké dřevo na topení. Nechal osly zapřažené a odešel do lesa. V tu dobu jeli okolo dva mniši na voze, který táhl jen jeden osel. Osel byl hladový a zesláblý, vůz sotva utáhl.

Mniši se dívali na sedlákovy osly a dohadovali se, jak jednoho získat. Šli k pluhu a jednoho osla vypřáhli. Jeden mnich osla odvedl k vozu a druhý mnich dal na sebe postroje a stál tam a čekal až přijde sedlák z lesa.

Ten se vyděsil a zvolal: „Pro boha, co vám je? Co se stalo s mým oslem?“

Mnich odpověděl: „Hospodáři, do této chvíle jsem byl zakletý do osla. Kouzlo pominulo a já jsem se stal zase člověkem.“

Sedlák se tomu divil a pak řekl: „Ajaj, jak často jsem tě švihal bičem, přesto vidím, že jsem ti neublížil. Teď tě ale musím osvobodit, jdi kam chceš.“ Sundal mu postroje a mnich utíkal do lesa. Tam ho čekal jeho druh s vozem a osly.

Mniši pak cestovali ještě několik dní a pak přijeli na vesnický trh. Tam prodali osla a vrátili se do kláštera. Na ten trh přišel ale také ten sedlák, kterého mniši o osla připravili. Sedlák si chtěl koupit jiného osla do páru. Jak tak prohlížel osly, kteří byli k prodeji, uviděl toho svého. Nedovedl si srovnat v hlavě, jak se zase mnich stal oslem. Přistoupil ale k zvířeti a šeptal mu do ucha: „Svatý otče, postavil jsi se tady zbytečně, tebe si tedy určitě znovu nekoupím.“

Otočil se a koupil vedle stojícího osla.

Z esperantského časopisu „Juna amiko“ 2000, který vychází v Maďarsku přeložili v Esperantském klubu - Mnichovo Hradiště a Mladá Boleslav.

Druhá maďarská pohádka

Vychloubačný zajíček

Kdysi ve vysokých horách v hlubokém lese žil zajíček. S nikým se nekamarádil a když se s ním některé zvířátko dalo do řeči, zajíček vždycky nafoukaně odpověděl: „S vámi se kamarádit nebudu, mým kamarádem je velký a silný lev.“

Zvířátka se tomu divila, žádného lva neznala. Zkoušela uhádnout, kde přítel zajíčka – lev bydlí. Nikdo to nevěděl.

Jednoho dne přijel do města cirkus. Všude visely veliké plakáty. Brzy se zpráva dostala i do lesa. Na plakátech bylo napsáno, že v cirkusu bude vystupovat i král zvířat, lev. Každý ho chtěl vidět. Zvířátka se rozhodla, že ho navštíví. Nevěděla ale, jak to udělat. Až malá myška řekla: „Lev je přece zajíčkův přítel!“

Zvířátka se zaradovala. Vždyť jim zajíček může pomoci! Poslala za ním svého vyslance s žádostí: „Drahý zajíčku, buď tak hodný a pomoz nám. Rádi bychom se seznámili s tvým velice váženým přítelem. Nevíme jak to udělat.“

Zajíček nevěděl co má na to říci. Dostal strach a začal utíkat, jakoby ho honilo tisíc psů.

Od té doby zajáci utíkají pryč jako o závod, když v lese jen někoho zahlédnou.

Překlad z esperantského občasníku, který vydává v Maďarsku Apáti Kovacs Béla, pro vás připravila Jindřiška Drahotová.

Z Burundi

Proč kohouti kokrhají před východem slunce

Před dávnými a dávnými časy se Slunce oženilo s Měsícem. Po mnoha staletích, snad tisíciletích měli mnoho a mnoho dětí. A víte jaké to měli děti? Byli to kohouti a hvězdy. Kohouti se s hvězdami stále škorpili, křičeli na sebe a dokonce se i prali. Jejich hluk rušil nebeské obyvatele. Jejich tatínek Slunce proto býval nerad doma a vracel se domů stále později a později.

Jednou Slunce řeklo své ženě Měsíci: „Tvoje děti mě vždycky rozčílí. Rozhodl jsem se je vyhodit dolů na zem, ať se tam mezi sebou perou jak chtějí.“

Ale maminka Měsíček prosila: „Hvězdičky nezlobí, nech mi je tady, kohouti zlobí víc.“

„Když chceš, tak si je tady nech, ale já už nechci vidět ani jedny ani druhé,“ prohlásilo Slunce přísně a obrátilo se ke kohoutům a řeklo: „Jděte pryč a už se nikdy nevracejte sem zpátky na nebe! Jděte dolů na zem a uče lidi se hádat a bít! A nezapomeňte varovat Měsíc a hvězdy při každém svítání, že se vracím domů. Nikoho už nikdy nechci potkat na své cestě.“

Od té doby bydlí kohouti na zemi a měsíc a hvězdy bydlí na nebi. A také kohouti kokrhají před svítáním a hlásí příchod slunce na oblohu, aby se hvězdy a měsíc schovaly. Proto je ani my ve dne na obloze nevidíme.

Z burundského dialektu přeložil do esperanta Michel Nkwirikiye z Tanzanie pro „Juna amiko“- esperantského časopisu pro mládež, vydávaného v Maďarsku. Pro Vás pohádku z esperanta přeložil místní Klub esperantistů v Ml.Boleslavi v únoru 2001. Pohádka byla zařazena v roce 2000 do „Pohádkového maratonu“ pořádaného ve Španělsku.

Novější pohádka z Číny

Proč se nemá zacházet příliš daleko

Jednou jsem četl pohádku o jednom chtivém člověku. Byl to sedlák a přišel za starostou. Žádal od něho kus půdy. Starosta řekl: „Jdi na západ až kam dojdeš a udělej tam na zemi značku. Když se vrátíš před západem slunce, ta část země od tohoto místa až k té značce, bude tvoje.“

Slunce zapadlo, ale sedlák se nevrátil. Šel příliš daleko a při návratu, jak spěchal, únavou zemřel.

Sedlák se nevrátil pro svoji přílišnou chtivost, ale v našem životě jsou také lidé, kteří se nedovedou vrátit, ačkoliv tak chtiví nejsou.

Jednou jsem chtěl pověsit obraz do pokoje pro hosty. Poprosil jsem souseda, aby mi pomohl. Právě, když jsem se chystal zatlouci hřebík do zdi, soused mi navrhl: „Bylo by dobře, kdybychom našli dva kousky dřeva a pověsili ho na přibitá dřívka.“

Souhlasil jsem a poslal jsem ho najít vhodné špalíčky. Za několik minut byl zpátky s dřívky. Přiložil jsem jedno ke stěně a soused řekl: „Moment! Zdá se mi, že ty špalíčky jsou zbytečně velké. Já je trochu přiříznu.“

A odešel hledat pilu. Sotva začal řezat, řekl: „Ta pila je moc tupá. Já ji nabrousím.“

Brus měl doma. Přinesl ho a zjistil, že nemá držák. Vyšel ven a hledal vhodný stromek. Vrátil se ke mně pro sekeru, aby stromek porazil. Když se s ní napřáhl, všiml si, že moje sekera je rezavá, skoro nepoužitelná. Aby ji dal do pořádku, potřeboval brousek. Aby si usnadnil broušení, potřeboval si brousek upevnit latěmi. Šel k tesaři, protože si myslel, že ten má latě doma. Soused odešel, ale už se nevrátil.

Samozřejmě jsem obraz pověsil po svém. Odpoledne jsem uviděl souseda na ulici, jak pomáhá tesaři s velkou elektrickou pilou, právě koupenou v obchodě. Myslel jsem si, že už úplně zapomněl, že mi pomáhal pověsit obraz na zeď.

Pohádka nám říká, že v životě se musí člověk čas od času ohlédnout, aby věděl, zda-li se stačí vrátit před západem slunce, nebo jednoduše se zastavit a zamyslet se kam a kvůli čemu vlastně jde. Ano, je to užitečné, člověk by mohl hodně ztratit.

Pohádku z esperantského časopisu „El popola Ĉinio“ z r. 1999 od de Liu Yanmina pro vás přeložila Jindřiška Drahotová.

Z Tanganiky

Lidová pohádka v východní Africe

Před dávnými a dávnými časy žila v Africe lvice. Narodilo se jí lvíče. Ležela s ním ve svém doupěti nemocná unavená a hladová už sedm dní. Řekla si: Musím ven a hledat něco k jídlu. Lvíče spalo a ona vyšla. Uviděla antilopu, jak se pase. Antilopa obrátila hlavu, uviděla lvici a řekla: „Dobrý den sestřenko!“

Lvice se zastyděla a antilopu nehonila.

Zdvořilým slovem antilopa lvici odradila.

Pohádku z Afriky přeložil do esperanta a poslal Theodoru Kiliánovi John Williamson, z Dodomy v Tanganice. Z esperanta do češtiny ji přeložila pro vás Jindřiška Drahotová

Z Belgického Konga

Tunakufa, tunapotea!

Jako Evropa patří bílé rase a žije tam mnoho národů, také Afrika, která patří černé rase se skládá z mnoha různých národů. Každý národ má svůj vlastní jazyk, své vlastní zvyky a obyčeje. Lid Wakonde, nejdůležitější národ v Belgickém Kongu má o posmrtném životě toto vyprávění:

Pradědové nynějších Wakondanů měli pochybnosti, o tom, jestli po smrti lidská duše ještě žije. Nevěděli, jestli zemřelý bude žít ještě další život, nebo už navždy odešel a už se nikdy nevrátí. Proto se náčelníci rozhodli vyřešit tuto otázku prostřednictvím ovce a psa. Ovci pro její dobrý instinkt a nevinnost naučili říkat *Tanakufa, tunarudi* to znamená zemře, vrátí se. Psa pro jeho učenlivost a zkušenosti naučili říkat: *Tunakufa, tunapotea* a to znamená zemřel, už se nevrátí, už není a nebude.

Které zvíře by promluvilo první, to by vůlí boha vyřešilo odpověď na důležitou otázku. A tomu uvěřili všichni Wakondané. Náčelník nařídil, aby se lidé v určený den sešli před jeho dům, kde se dozví božské slovo o osudu svých duší.

Nadešel rozhodný den. Shromáždilo se velké množství lidí. Lidé trpělivě čekali až ze svatyně vyjdou zvířata a oni uvidí božský zázrak.

Ovce, která vyšla byla hladová a když uviděla trávu, začala se pást a úplně zapoměla co má říkat. Ale pes, který zůstal se svými učiteli začal štěkat: *Haf, haf... .tanakufa tunapotea* – zemře, už se nevrátí. Ovce se v té chvíli vzpamatovala a zabečela: *Bé, bé... tunakufa, tunarudi* zemře, vrátí se. ale bylo již pozdě, pes promluvil první.

Lidé se rozešli a pomlouvali a nadávali na ovci. Od té doby Wakondané věří, že lidská duše se do života už nikdy nevrátí. *Tunakufa! Tunapotea!*

Pohádku pro vás z jazyka Kiswhilí přeložil do esperanta pro Theodora Kiliána Jean Milliards z Costermansville v Belgickém Kongu. Jindřiška Drahotová ji pro vás přeložila do češtiny.

Ze starého Egypta

Egyptský lid v dávných dobách uctíval mnoho bohů, kterým stavěl veliké kamenné sochy. Nejmocnějším bohem byl bůh Amun.

Jeden z dávných králů, který se jmenoval Amunhutb IV. poznal, že uctívání mnoha bohů není správné a nařídil přestat uctívat sochy, a nařídil klanět se jen jednomu bohu, který stvořil nebe a zemi, člověka a zvířata. Pojmenoval ho Atun a rozhodl, že jeho symbolem bude Slunce. A protože jeho vlastní jméno obsahovalo jméno bývalého hlavního boha Amuna, přejmenoval se na Ichnatun. Kněze vyhnal a opustil své hlavní město a nařídil postavit nové město u Asintu, které se nyní jmenuje Tal el Amarna.

Lidé a zejména kněží krále nenáviděli. Kněží, protože je král vyhnal, a lid proto, že nedokázal zapomenout na svou starou víru. Generálové a vojáci se starali jen o nové náboženství a nestarali se o království.

Po smrti krále Ichnatuna nastoupil na trůn jeho zeť, Tut Anch-Amon a vrátil se do starého hlavního města, aby uklidnil lid. Povolil uctívání Amuna. Nežil však dlouho, zemřel mladý.

Z arabštiny pro Theodora Kiliána přeložil povídání do esperanta Tadros Migalli, z Fayum v Egyptě. Z esperanta do češtiny Jindřiška Drahotová.

Z kanadské školní čítanky

Alexandr a africký náčelník

Na své dobovačné cestě světem přišel Alexandr Veliký do Afriky k národu žijícímu v dalekém koutu světadílu, který žil mírumilovně a spokojeně ve svých útulných chatách a neznal války ani žádné dobyvatele. Alexandra velkého přivedli k náčelníkovi a ten Alexandra přivítal přátelsky a nechal mu předložit zlaté datle, zlaté fíky a chléb ze zlata.

„Ve vaší zemi jíte zlato?“ podivil se Alexandr.

„Ale vždyť obyčejné jídlo máte přece ve vaší vlastní zemi,“ odpověděl náčelník, „proč jste tedy přišel k nám?“

„Vaše zlato mě sem nepřilákalo,“ řekl Alexandr, „rád bych poznal vaše zvyky a obyčeje.“

„Bud' tedy mým hostem a zůstaň u nás tak dlouho, jak budeš chtít,“ řekl náčelník. A Alexandr zůstal v jeho blízkosti.

Po chvíli přistoupili k náčelníkovi dva muži. Přicházeli ve sporné věci. muž vysvětloval: „Koupil jsem kus půdy od tohoto muže a když jsem chtěl vykopat základy pro chatu, našel jsem poklad. Ten poklad mi nepatří, koupil jsem jen půdu. Bývalý majitel však poklad nechce přijmout.“ Druhý muž, který prvnímu prodal půdu, dál vysvětloval: „Mám dobré svědomí jako můj soused. Prodal jsem mu kus půdy se vším všudy a proto poklad patří jemu.“ Náčelník v roli soudce se zamyslel a pak se zeptal: „Ty příteli máš dceru, je to pravda“

„Ano.“

„Nu, a ty příteli máš syna, je to pravda?“

„Ano.“

„Tedy ať se vezmou a poklad jim dejte darem.“

Alexandr se podivil a pochybovačně přešlapoval.

„Myslíte, že jsem rozhodl nespravedlivě?“ zeptal se náčelník Alexandra.

„Ne, ne, ale překvapuje mě to.“

„Jak byste to řešili ve vaší zemi?“ znovu se zeptal náčelník.

„Abych řekl pravdu, oba muže bychom zavřeli do vězení a poklad by se zkonfiskoval pro královskou pokladnici.“

„Pro krále??“ vykřikl náčelník a velmi se divil. Pak se zeptal: „Svítí slunce na vaši zemi?“

„No jistě!“

„A prší u vás?“

„No, jasně!“

„To je zvláštní! A máte u vás domácí zvířata, která se živí trávou?“

„Máme jich mnoho a máme jich mnoho druhů.“

„Tak to ano, to je ten důvod,“ řekl náčelník, „kvůli těm nevinným zvířatům všemocný bůh nechává slunce svítit a padat déšť na vaši zemi.“

Z angličtiny do esperanta přeložil pro Theodora Kiliána Charles S. Davison, Winnipeg, Kanada. Z esperanta přeložila J. Drahotová

Z Indie

Věrná služebnice

Před dávnými časy vládl v Indii král Akbar. Byl velikým a mocným králem. Jeho lid ho miloval a byl mu věrný.

Ve svém dětství žil v Čitur. Jednou v hluboké noci, když všechno spalo, seděla Punna, jeho chůva u jeho kolébky a zpívala ukolébavku. Její vlastní synáček si hrál u jejich nohou na podlaze. Náhle vběhl do místnosti služebník a zašeptal jí: „Venku jsou nepřátelé, přišli zabít prince!“ Punna rychle vstala, rozhlédla se. V rohu stál velký koš, ve kterém dopoledne přinesli ovoce. Punna rychle svlékla z prince šaty, dala ho do koše a přikryla ho ovocem a listím. Služebníkovi nařídila, aby koš hned odnesl. Pak ustrojila do princových šatů svého syna a položila ho do kolébky a posadila se vedle ní.

V té chvíli se otevřely dveře a rozčilený člověk s dýkou křičel: „Kde je princ?“ Punna zbledla a nevydala ze sebe ani hlásku. Muž přiskočil ke kolébce a zabil spící dítě...

Chůva obětovala vlastní dítě, aby princí zachránila život.

*Do esperanta přeložila Anena Christensenovou, Ambur v Indii.
Z esperanta přeložila Drahotová.*

Jiná z Indie

Suno kaj nokto

Pozemský člověk navštívil Slunce. Slunce se ho otázalo: „Jak to jde na Zemi, co je tam nového?“

„Dobře se daří, vaše výsosti, všichni tě obdivují a uctívají.“

„Všichni, opravdu?“

„Nu, vaše výsosti... je tam jedna velice krásná žena, ale ona se nikdy k tobě neobrací a neobdivuje tě...“

„Kdo je ta žena?“

„Jmenuje se Noc.“

Slunce popadla zvědavost: „Kde bydlí ta žena?“

„Bydlí v Indii, vaše výsosti.“

Slunce se hned rozhodlo běžet do Indie. Žena se ale dověděla, že Slunce brzy přijde a utíkala do jiné části naší velké kulaté Země. Slunce utíkalo za tou krásnou ženou, ale nedohonilo ji a asi tu krásnou ženu, která se jmenuje Noc, nikdy nedohoní.

Do esperanta přeložil pohádku Tullia Spaggiari el Correggio.

Z esperanta J.Drahotová

Juna amiko 33-a jaro, n-ro 3/2006 (117).

Další z Indie

Úžasný obchod

Jednou cestoval známý bohatý mudrc přes řeku. Najmul si loďku a byl na ní jediným pasažérem.

Převozník začal rozhovor: „Pane, cesta bude dlouhá, řeka je široká, mohli bychom si ji příjemně zkrátit povídáním.“

Mudrc s úsměvem odpověděl: „Proč ne?“

Převozník: „Bavme se hrou na – otázku a odpověď“

Mudrc: „Dobře.“

Převozník: „A aby hra byla zajímavější, domluvme se, že ten, který neodpoví správně, zaplatí. Já jsem chudý a nevzdělaný, ale vy jste bohatý a známý mudrc. Tak když já neodpovím dobře, zaplatím jednu rupii, když vy neodpovíte, zaplatíte dvě rupie.“

Mudrc: „Velmi správně. Tak tedy položte otázku.“

Převozník: „Pane! Jak se jmenuje pták, který má sto křídel, létá v noci a spí ve dne?“

Mudrc se poškrábal na hlavě a dlouhou dobu přemýšlel. Pak dal dvě rupie převozníkovi a zeptal se: „Převozníku, já nevím. Řekni mi co je to za zvláštního ptáka.“

Převozník dal jednu rupii pánovi a řekl: „Pane, ani já nevím.“

Paní Sai Saranath, Indie

Pohádka byla otištěna v mezinárodním časopise pro děti JUNA AMIKO, číslo 4 (95).

Časopis vychází v Maďarsku.

Ze Španělska

Potrestaná lakota

Mařenka a Josefka byly sestry. Jednou šly navštívit svou tetu. Zůstaly u ní celé odpoledne. Když odcházely, dala jim tetička po jednom sladkém velkém pomeranči a řekla: „Teď jděte pěkně domů, ať nepřijdete pozdě.“

Mařenka, který byla chtivá, popadla oba pomeranče. A hned po cestě se do jednoho zakousla. Po chvíli také Josefka dostala chuť na pomeranč a řekla: „Dej mi můj pomeranč.“ Ale Mařenka řekla: „Z tvého pomeranče už zbyla jen půlka, ten celý patří mně!“

Josefka se rozplakala, ale musela se spokojit s půlkou, protože Mařenka byla starší, větší a silnější.

Sestry přišly na můstek. Když byly na prostředku, upadl Mařence nenačatý pomeranč do potoka. A tak se musela i Mařenka spokojit se svou, už snědenou půlkou.

Theodoru Kiliánovi poslala pohádku Sara Ullastresová z Mollet v Barceloně v esperantu. Z esperanta vám ji přeložila J.Drahotová a E.Techniková.

Z Maďarska

Matyáš Spravedlivý

Před několika staletími vládl v Uhrách mocný král Matyáš Spravedlivý. Byl vychován na dvoře českého krále Jiříka z Poděbrad a později se stal jeho zetěm. V Maďarsku se o jeho spravedlnosti vypráví mnoho historek a anekdot.

Jednou pozval Matyáš šlechtice z celé země na velkou slavnost. Přišli také herci, umělci a nejvýznačnější vědci. Bylo pronášeno mnoho přípitků. Připíjelo se všem povoláním, jen na prosté dělníky na vinici se zapomnělo.

Matyáš pozorně naslouchal a všiml si toho, nic však neřekl. Po slavnosti a po odpočinku pozval Matyáš šlechtice na procházku na vinice, kde právě dělníci pracovali. Sám také vzal rýč a začal pracovat, vyzval i šlechtice k práci. Chtíc nechtíc začali také pracovat, ale brzy se zapotili a unavili nezvyklou prací a museli přestat.

Matyáš jim s výčitkou řekl: „Když jste si připíjeli, zapomněli jste jak dělníci jsou užiteční a důležití. Teď jste to na vlastní kůži poznali. Příště si dělníků važte!“

Od Julio Némethy z Budapešti

Z Polska

Květ kapradí

Kdo najde květ kapradí, ten bude mít štěstí. Na to věří od pradávna lidé v Polsku. Ale najít květ kapradí je velmi těžké.

Jednou žil chudý chlapec. Ten se jednou vydal za tmavé noci do lesa, aby tam hledal květ kapradí. Jeho otec zahynul ve válce, jeho matka byla nemocná a jeho sourozenci byli ještě malí. Chlapec velmi miloval svou matku a sourozence, ale byl ještě velmi mladý a slabý, aby uživil rodinu, protože mu bylo jen dvanáct let. Ale velmi si přál, aby byli všichni šťastní. Proto se vydal do tmavého lesa hledat květ kapradí – štěstí pro ty, které miloval.

Mezi stromy uviděl zjevení, které se kradlo mezi stromy. Dostal veliký strach a přitiskl se ke stromu. V té chvíli se okolo něj jakoby rozsvítily květy. Chtěl jeden květ utrhout, ale v tom se před ním vynořila krásná svítící bytost, která se na něj usmívala a řekla - třebaže slova neslyšel -: „Tady je štěstí, pro ty, které miluješ. V jejich štěstí najdeš i své štěstí, když se o ně budeš starat a milovat je víc než sebe sama. Čím víc je budeš milovat, tím větší bude tvoje štěstí, které ty jsi dal jim, protože květ kapradí je láska. Vložím květ kapradí do tvého srdce, dříve než by se ho dotkly paprsky slunce a zvadl by.“

Zlaté světlo zhaslo a světlá bytost se rozplynula.

Když chlapec otevřel oči, ležel na zemi. V uších mu ještě zněla slova: „Květ kapradí je láska.“

Pro esperantskou knížku „La Mondo Rakontas“ Theodora Kiliána z polštiny do esperanta přeložila Cecilja Niewjadomska, Korzec, Polsko. Pro vás do češtiny Esperantský klub Mladá Boleslav.

Z Dánska

Skřítek

Jednou žil jeden muž v domě, kde sídlil skřítek. Skřítek by zlomyslný a milého muže trápil všemožnými způsoby. Nakonec se muž rozhodl, že se vystěhuje, skřítek zůstane v domě a muž bude mít od něho pokoj. Všechno už bylo přestěhováno do nového domu a zůstal jen poslední náklad s prázdným sudem a nějakým harampádím.

Právě když chtěl muž odjet, uviděl červenou čepičku za sudem, který stál na vrcholu nákladu. Čepička patřila skřítkovi. Skřítek vystrčil hlavu a potměšile se smál a volal: „Ho, ho, dnes se stěhujemééé!“

Pro knížku Theodora Kiliána „Svět vypráví (La Mondo Rakontas)“ přeložil z dánštiny Holger Hansen z Holbäku v Dánsku. Pro vás z esperanta klub v Mladé Boleslavi.

Z Estonska

Kojt a Emarik

V severských zemích okolo svátku svatého Jana 24.června se na obloze objevuje krásný přírodní úkaz. Hned po západu slunce se na nebi rozprostřou červánky a během 4 týdnů tam zůstávají a noc skoro vůbec není.

Znáte milovanou pramáti Vanaizu? Víte, že v jejich rukou slunce po své cestě po nebi odpočívá? Znáte ruce, které zapalují plamen ve slunci, než vyjde ráno na oblohu? Ne? Tak poslouchejte.

Vanaiza měla dva věrné otroky, Kojta a Emarik, kterým věnovala věčné mládí. Když slunce poprvé přešlo oblohu, řekla Vanaiza Emarikce: „Dceruško červánků, svěruji ti zapadající slunce. Zhasni ho a pohlídej ho!“ A když se slunce druhý den ráno mělo vydat na svou cestu, řekla Vanaiza Kojtovi: „Synu červánků, tvou povinností bude zažehnout v slunci lampu a vypravit ho na novou cestu!“

Ti mladí lidé pečlivě a svědomitě plnili svou práci a ani jednou slunce nechybělo na obloze. Když však v zimě slunce putovalo nad obzorem, vracelo se večer dříve a ráno začínalo svou pouť později. Ale na jaře, když se probouzely květiny a v létě, když dozrávalo obilí pod slunečními teplými paprsky, a byl krásný čas, kdy ptáci a lidé zpívali své nejkrásnější písně, mělo slunce jen málo času na odpočinek. V té době na okamžik stáli Kojt a Emarik téměř u sebe. A když si podávali do rukou slunce, Kojt vzal Emarik za ruku a jejich rty se dotkly.

Nikdo je neviděl. Všechno spalo. Jen jedno oko, které nikdy nespí vidělo co se tajně o půlnoci stalo. Příští den řekla Vanaiza těm věčně mladým lidem: „Jsem s vámi spokojená, pečlivě a svědomitě plníte své úkoly a já si přeji, abyste byli šťastní. Plňte své úkoly jako manželé.“

Oba milenci však odpověděli jako jedněmi ústy: „Vanaizo, ponechej nám naše štěstí, dovol, abychom zůstali snoubenci, pro které je láska stále mladá a nová.“

Vanaiza jim splnila jejich přání a požehnala jejich budoucnosti. Tak se nebeští snoubenci setkávají jedenkrát ročně na čtyři týdny, kdy Emarik předává zhasnuté slunce Kojtovi, svému milenci a vzájemně si tisknou ruce a líbají se, jejich tváře zružovějí a Kojt v červánkách znovu zapaluje plamen ve slunci a slunce svým světlem ohlašuje nový den.

Pro dobu jejich setkání Vanaiza zdobí louky těmi nejkrásnějšími květy.

Pro knížku „Svět vypráví“ Th. Kiliána přeložil z estonštiny do esperanta Peeter Ernitz z Valga v Estonsku. Pro vás pohádku přeložily Eva Techniková a Jindřiška Drahotová.

Z Čuvaška

O vzniku slunce, měsíce a hvězd

Podle legendy, hlavní čuvašský bůh Tura stvořil tři slunce. Na zemi bylo stále léto a na polích se rodila bohatá úroda. Lidé žili šťastně a nespravedlnost neznali. Ale ďábel Šujtan zasel mezi lidi hádky a lstí je přinutil, aby dvě slunce zničili. Jedno slunce se podařilo rozdrtit a tak vznikly hvězdy. Druhé slunce lidé rozštěpili na dvě poloviny, ale bohovi Turovi se podařilo poloviny slepit a vznikl měsíc. Za trest, aby si lidé pamatovali na svůj hřích, se měsíček každý měsíc ztrácí, ale pak se zase postupně objevuje.

Dříve tři slunce: ranní, polední a večerní, svítala ve dne v noci a postupně jedno po druhém odpočívalo. Když na nebi zbyla jen dvě slunce a jedno z nich bylo ještě navíc poškozené a říkalo se mu měsíc, nestačila tato dvě slunce na celodenní práci. Když se slunce unavilo a odcházelo odpočívat, místo něho přicházel měsíc. Ten však svítí nedostatečně a nestačí na tmou, kterou na zem posílá satan Šujtan.

Pohádku jsme pro vás přeložili z časopisu Juna Amiko, číslo 110, září 2004, časopis vychází již 31 let.

Z Chorvatska

Legenda o původu chorvatského zemského znaku

Chorvaté bojovali ve středověku po staletí s obyvateli města Benátky. Benátky byly silnou a velmi bohatou republikou. Jejich obchodní lodě pluly v Adriatickém moři a přinášely svým majitelům vysoké zisky.

Na Dalmatském pobřeží je mnoho příhodných přístavů. Tak dobré nejsou na italském pobřeží. To bylo důvodem neustálých bitev, kterými Benátčané chtěli ovládnout celou Dalmácii. V té době chorvatskému království patřila také Dalmácie. V době, kdy v Chorvatsku vládli mocní a moudří vládcí, platily lodě Chorvatům poplatek za kotvení v dalmatských přístavech. Ale když vládli slabí vládcí v Chorvatsku, odmítli Benátčané poplatek platit.

Proto v 11. století vypukla velká válka mezi benátským dóžetem Orseolem II. a chorvatským králem Držislavem. Na obou válčících stranách bylo velké množství válečných lodí. Štěstí přálo Benátčanům. Zvítězili v hrozně krvavé námořní bitvě. Král Držislav byl zajat a Orseol ho uvrhl do vězení v dóžecím paláci v Benátkách.

Po nějakém čase Orseol vězně navštívil. Král hrál šachy sám se sebou a ani nezpozoroval, že za ním stojí dóže. Ten ho chvíli pozoroval a pak řekl: „Vidím, že hraješ dobře. Ode dneška tě přivedou každý den do mého paláce, budeš mým hostem a budeme hrát šachy. Jestliže vyhraješ třikrát za sebou, vrátím ti svobodu. A dej si pozor, nejsem začátečník!“

Jak řekl dóže, tak se stalo. Dny, týdny trvala jejich hra. Každé ráno strážci přiváděli Držislava do paláce a večer ho vedli do vězení. Držislav napínal všechny své síly, až konečně se mu podařilo dóžete třikrát za sebou porazit.

Orseol II. splnil čestně svůj slib. Držislav byl svobodný. Slavnostně a s pompou ho doprovodil dóže až k hranicím jeho země.

Od té doby na chorvatském znaku je modrá šachovnice s 25 červenými a 25 stříbrnými poli.

Legendu do esperanta pro knížku „La mondo rakontas“ (Svět vypráví) pro vás přeložil Izidor Rižnar z Gjelekovece v Jugoslávii.

Jiná z Číny

Liška a tygr

Tygr dostal hlad a začal hledat nějaké zvíře, aby ho snědl. Podařilo se mu chytit lišku. Liška se ale nelekla a řekla mu: „Ty se opovažuješ sníst mě?! Mne si váží a bojí se mě všechna zvířata tak jak bůh nařídil. Jestliže mě sníš, zprotivíš se jeho vůli. Jestli mi nevěříš, půjdu před tebou a uvidíš jak se budou zvířata bát a budou přede mnou utíkat!“

Tygr si pomyslel, že možná je na tom něco pravdy. Proto lišku pustil, šel za ní a skutečně: když zvířata uviděla tygra za liškou s velikým strachem utíkala pryč.

Do časopisu Kontakto poslal pohádku Zhang Xuesong z Číny. Z esperanta přeložila J.Drahotová do své učebnice esperanta.

Muslimská pohádka

O Nasredinovi Hodžovi

Jednou Nasredin Hodža byl se dvěma přáteli na bazaru a bavili se spolu. Náhle přijel krásný kočár, koně zastavili a z kočáru vystoupil velkovezír. Když uviděl otrhané muže řekl: „Dnes mám dobrou náladu a proto vám splním každému jedno přání.“

A obrátil se k prvnímu a řekl: „Co si přeješ?“

A ten řekl: „Já si přeji mít vlastní palác!“

„Dobře,“ pokývl velkovezír.

„A já si přeji mít takový pěkný kočár, jako je váš!“ pokračoval další muž.

„Ať se tak stane!“ řekl velkovezír.

Nasredin Hodža řekl skromně: „Já si přeji jen jednu rybu.“

„Přineste rybu!“ poručil velkovezír služebníkovi a pokračoval v cestě.

Když byl velkovezír pryč, začali přátelé Nasredinovi vyčítat: „Zbláznil jsi se? Možná už nikdy v životě nebudeš mít podobnou příležitost a tys ji zahodil za nějakou rybu!“

Ale Nasredin klidně řekl: „Vy jste hloupí snílci. Vždyť velkovezír vám nikdy nedá ani palác, ani kočár. On není blázen. Ale ryba? Podívejte, už se nese!“

Druhá muslimská

O Nasredinovi Hodžovi

Jednou koupil Nasredin Hodža na trhu krásnou mulu za pět zlatých mincí. Když se vracel s mulou domů lesem, zvedl se najednou vítr, začalo se blýskat, blesky se křížovaly a hromy bily. Zuřila bouře. Mula ustrašeně hýkala a Nasredin si myslil, že uhodila jeho poslední hodina v životě. A protože byl zbožný muslim, pomodlil se a slíbil Alláhovi, že pokud to přežije, vrátí se na trh, prodá mulu a peníze, které utrží, dá prvnímu žebrákovi, kterého potká.

Asi po čtvrt hodině bouře ustala, přestalo pršet a vítr se uklidnil. Stal se zázrak, Nasredin to přežil. A protože se zachránil, musel splnit svůj slib. Vrátil se s mulou na trh. Na trhu koupil právě vylíhnuté kuře. Vzal ho do dlaně a čekal na kupující.

Brzy k němu přišel muž a zeptal se: „Je ta mula na prodej?“

„Ano,“ odpověděl Nasredin, „ale jen společně s kuřátkem.“

„Kolik oba stojí?“

„Kuřátko stojí 5 zlaťáků a mulu dám za měďák.“

„To беру!“ řekl kupující, protože si myslel, že natrefil na hlupáka a chtěl rychle uzavřít obchod. Dal Nasredinovi peníze, vzal si od něj kuře a odvedl si mulu rychle pryč.

Podle slibu hodil Nasredin měďák za mulu do čepice nejbližšího žebráka a s pěti zlaťáky se vrátil domů.

*Z časopisu Juna amiko č. 2/2001, vydávaného v Maďarsku pro celý svět.
Do esperanta pohádku přeložila Elizabeta Rajtmar, z esperanta žáci Pekařova
gymnázia v Ml.Boleslavi.*

Z Jugoslávie

Chytrá odpověď

Jednou šel jeden chlapec koupit jablka. V obchodě řekl prodavači: „Dejte mi prosím jablka za 20 denárů.“

Když mu prodavač jablka navážil, a podal je chlapci, chlapec si je spočítal a řekl: „Minulý týden moje maminka tady také kupovala jablka za 20 dinárů, ale dostala jich víc. Proč jste mi dal míň?“

„Moc se neptej!“ řekl nazlobeně prodavač, „Mám plno práce a nemám na tebe čas!“

„Lituji pane, ale...“ nedal se odbýt chlapec.

„Všechno je v pořádku, milý chlapečku, Nerozumíš? Čím míň dostaneš jablek, tím lehčí bude tvůj košík, který musíš nést!“

„To je v pořádku,“ řekl chlapec a dal prodavači 15 dinárů a rychle odcházel.

„Vrat' se!!“ křičel za ním prodavač. „Dal jsi mi málo peněz!“

„Všechno je v pořádku! Vy tomu nerozumíte? Čím méně peněz dostanete, tím míň musíte počítat!“

Pohádku pro Juna amiko přeložil do esperanta Zoran Ćirić.

Z Jižní Ameriky

Kondor

Indiáni, kteří žili v Americe než ji dobyli Španělé, velmi milovali ptáky. Krásné peří ptáků mělo pro ně větší hodnotu než zlato a stříbro. Ptákem, kterého si cenili nejvíce Kečuové, kteří žili v Andách v Peru a v Bolívii, byl kondor. Indiáni o něm vypráví mnoho legend. Když čtete tyto legendy, jakoby jste mluvili s indiány.

Kondor je pták, který létá nejvýše. Je silný a rychlý. Jedna legenda o něm vypráví, že v jedné vesnici, kde žil, bylo velké sucho. Žízni umírali lidé, zvířata i stromy. Kondor trpěl, když viděl jak jeho vesničané umírají. Rozhodl se letět na vysokou horu jménem Ajačiri, o které se věřilo, že je moudrá a umí mluvit jako lidé.

Kondor letěl bez přestávky několik dní a do cíle mu chybělo jen málo. Byl už vysílený, ale věřil, když doletí až na vrchol, že vesničany zachrání. To pomýšlení mu dodávalo odvalu vydržet až na vrcholek, byl však již polomrtvý.

Ajačiri pozorovala jeho velikou námahu a viděla, že umírá. Řekla mu: „Milý kondore, neumírej, doletěl jsi až na vrchol a stal jsi se mým nejlepším přítelem a já už nebudu sama, nedovolím ti zemřít.“

Kondor jedním dechem vypověděl hoře proč přiletěl a prosil o radu a pomoc pro trpící vesničany.

„Já vím jak pomoci,“ řekla hora, „ale nejdříve tě vyléčím a dám ti najíst.“

„Ne, řekni mi dříve radu“, prosil kondor, moje vesnice potřebuje pomoc, vesničané pomřou, jestli se brzy nevrátím.“

Hora s tím nesouhlasila a řekla. „Ty se nevrátíš živý, už nemáš žádnou sílu, jsi unavený.“

Ale kondor naléhal: „Řekni mi radu a já ti slibuji, až pomine sucho a moje vesnice se zachrání, zůstanu u tebe a budu zde bydlet.“

„Dobře,“ řekla hora. „Řekni svým vesničanům ať hledají květ jinovatky na dně jezera. Až ho najdou, začne pršet a vesnice bude zachráněná.“

Kondor odletěl a za několik dní se vrátil do vesnice. Vyprávěl, že mají hledat v jezeře. Vesničané tam hned běželi a květ našli. Vesnice byla zachráněná. Kondor letěl znova k hoře a vyletěl až na její vrchol, aby tam s ní bydlel.

Od té doby je kondor posel hor a může létat výš a rychleji než jiní ptáci. Říká se o něm že je přítelem indiánů, kteří žijí v Andách – v nejvyšším pohoří Jižní Ameriky.

*Jozefo de J. Campos Pacheco, Kuba
Juna Amiko 2/06 (116)*

Z Maďarska

Pětníková tragédie

V mé rodné vesnici žili dobrosrdeční lidé – hrdí horalé. Jeden však mezi nimi neměl dobrou pověst. Byl ve vězení, a když se vrátil, vesničané ho neměli rádi. Jen zřídka se objevoval mezi lidmi.

V té době jsem chodil do základní školy. Jednou mě pan ředitel pověřil, abych se s tím člověkem sešel a pohovořil s ním a vyptal se ho na jeho život. Šel jsem za ním. Bývalý vězeň mi začal vyprávět a svěřovat se, proč se stydí a za jaký je jeho hřích:

„Kradl jsem. Byl jsem takový chlapec jako ty, když jsem poprvé ukradl pětník z babiččiny krabičky, abych si koupil bonbony. Později jsem ukradl tetě desetník, abych si koupil cigarety. A potom jinde na různých místech znovu. Zvykl jsem si kouřit, popíjet, potom jsem se i opíjel. Za druhé světové války nebyly k dostání boty. Z místního mlýna, kam všichni chodili mlít své obilí, jsem odmontoval hlavní hnací řemen, rozřezal jsem ho a nadělal dřeváky. Prodával jsem je. Brzy se na to přišlo a já jsem ztratil u ostatních respekt, pohrdali se mnou. Žádná dívka by si se mnou nezahlala. Když mi bylo třicet let,

nemohl jsem ani pomyslet, že bych se mohl oženit, že bych si postavil dům, založil rodinu a vychovával děti“.

Dlouho vyprávěl a pak dodal: „Dobře si uvědomuji, co se stalo – ten první pětník mě zničil!“

Dokonce se rozplakal, sténal a přestal vyprávět.

Druhý den před celou třídou jsem vypravoval tu poučnou historii jednoho zničeného lidského života, kterou způsobila krádež jen pouhého, jednoho pětníku.

Poučení je nasnadě – je potřeba se zamyslet a pochopit, jak to na světě chodí.

Ivan Tr.Minčev – Bulharsko.

*Z maďarského měsíčníku VESPERTO, které vydává Apáti Kovacs Béla,
přeložila Jindřiška Drahotová.*

Esperantská pohádka pro Evropskou unii

Labuť a Liška

Labuť a Liška byly přátelé. Jednou Liška pozvala Labuť na večeři. Chytrá Liška připravila tekuté jídlo, nějakou řídkou kaši a nalila ji na kámen a pobízela Labuť ať jen jí. Labuť si o kámen zraňovala zobák, ale nebyla schopna sníst vůbec nic. Odešla do svého hnízda hladová. Myslela na odvetu a po nějakém čase pozvala Lišku na večeři k sobě domů.

Ten den Labuť dala jídlo do vysoké láhve, ze které mohla nabírat jídlo, protože měla dlouhý krk. Liška, která nemohla hlavou do láhve, odešla domů hladová.
Ezop (V.a C., ostrov Samos, Řecko, volný překlad)

Přál bych si přispět nějak k tomu, aby také ti, kteří nemluví anglicky mohli si dopřát z vysoké nádoby Evropské unie, do které přispívají všichni. Zde je příklad jak je možno za pomoci esperanta rychle a dobře překládat do mnoha dalších evropských jazyků. My esperantisté nejsme jako Labuť, i když se ostatní chovají jako Liška.

S úctou

João José Santos, Portugalsko.

25 pohádek z knihy La Mondo Rakontas – od Theodora Kiliana

7 pohádek z knihy Faktoj kaj fantazioj od Marjorie Boulton

3 pohádky z Číny z časopisu „El Popola Ĉinio“

9 pohádek z časopisu Juna Amiko, vydávaného v Maďarsku

2 pohádky z občasníku Vesperto Bély Kovacse z Maďarska

1 pohádka z mezinárodního časopisu Kontakto, vydává UEA, Belgie.

V krátké době je možno dodat pohádky další, krátké i dlouhé

Kontaktní adresa: Jindřiška Drahotová

Sadová 745/36

293 01 MLADÁ BOLESLAV

telefon: 326 731 845 720 652 320

e-mail: vanekmi@centrum.cz

drahotovaesperanto@seznam.cz